

Nemeshegyi Péter

JÉZUS EVANGÉLIUMÁNAK ÚTJA MIHOZZÁNK

Az Isten e g y szava: Jézus

„Száz szónak is egy a vége” — szereti mondani a magyar ember. Ami a fontos, az nem a „száz szó”, hanem az „egy vég”. Az nyilall bele az ember szívébe, rázza ki tunyaságából, ösztökéli elhatározásra, serkenti tevékenységre. Amíg csak a „száz szó”-nál tartunk, lehet latolgatni, fontolgatni, halogatni. De amikor az „egy vég”-hez érünk, akkor itt a döntés pillanata: élünk-e, halunk-e, lesz-e belőlünk „férfi”, vagy maradunk „rút szibarita váz”; lesz-e belőlünk ember, aki a valóság szerint a szeretetnek él, vagy maradunk pók, amely hálóját önmagából eregeti ki, és mindent csak azért hálóz be vele, hogy felfalja és megeméssze rút öntestének táplálására.

Amikor az Isten szól az emberiséghez, akkor is egy ideig úgy látszott, mintha szavakban rekedne el az érintkezés. „Azelőtt Isten a próféták útján több alkalommal és többféle módon szóló őseinkhez” (Zsid 1,1). „De amikor elérkezett az idők teljessége” (Gal 4,4), egy vége lett a sok szónak, egy szó lett a sok beszédből; és ez az egy szó: Jézus. „Ebben a végső korszakban Fia által beszélt hozzánk” (Zsid 1,1).

Az egyházatyák szeretik Jézust „Isten lerövidített szavának” (verbum abbreviatum) nevezni. Oly kicsi és rövid, hogy mikor megszületik, belefér egy kis jászolba. Oly egyszerű az, amit mond, hogy a legjobban a gyermeklélek érti. Oly rövid a parancsa, hogy hat szóban elfér: „Higgyél bennem. Szeresd Istent. Szeresd felebarátodat” (Jn 14,1; Mt 22,37). Oly egyszerű az, amit ígér, hogy két szó is elég kifejezésére: „Élni fogtok” (Jn 14,19). Sőt a legnagyobbat azáltal mondta nekünk, hogy elhallgatott, „mint a bárány nyírója előtt” (Iz 63,7), — elhallgatott, lehajtotta fejét, kilehelte lelkét (Jn 19,30).

És mégis: nagyobb és többet a végtelen Isten sem tudott volna az embereknek mondani, mint amit azzal mondott, hogy ezt a Jézust adta nekünk. Az Isten örök Igéje ő, aki emberré lett, „értünk emberekért és a mi üdvösségünkért”, hogy végigélje a mi oly nyomorult, oly szép emberéletünket, hogy végigszenvedje a mi keserves halálunkat, hogy tükre legyen az Atyaisten irgalmának, hogy tiszta jóssággá érlelje emberségét, és hogy a tiszta jóssággá vált „embert” belevezesse az Isten örök életébe. „Rövid idő, és újra láttok, mert én élek és ti is élni fogtok” (Jn 14,19).

Olyan szép, olyan nagyszerű dolog az, hogy Isten kinyilatkoztatásának összefoglalata nem egy elmélet, nem egy eszmerendszer, nem is egy törvény-

könyv, hanem egy élő ember, akiben az Isten emberré lett és az ember Istenné. És még megkapóbb az, hogy ez az ember nem volt aranykoronás király, diadalmas hadvezér, ügyes politikus, gazdag üzletember, önsanyargató aszkéta, sivatagi remete, szertartásokat végző templomi alkalmazott, erőszakos forradalmár, ítélkező erénycsősz, hanem a „szelíd és alázatos szívű” (Mt 11,29) Jézus, „a bűnösök barátja” (Mt 11,19), a béke fejedelme, aki soha semmit magáért nem tett, hanem mindent csak másoknak, másokért. „Aki engem látott, látta az Atyát is” (Jn 14,9). Itt van az „egy vége” a „száz szó”-nak. És ez az „egy vég” nyilall a szívünkbe és hív elhatározásra: tedd Jézusra életedet! „Aki benne hisz, örökké él” (Jn 3,15). „Aki azt állítja, hogy benne él, annak úgy kell élnie, ahogyan ő élt” (1Jn 2,6).

Hát ez az örömhír, ez az evangélium. Ezt kell megtudnia, meghallania minden embernek. Mert bár az ember szívének mélyén ott a suttagós: „Az Isten szeretet, és aki kitart a szeretetben, az az Istenben marad és az Isten is benne marad” (1Jn 4,16), — az emberrel nem törődő természet vaksága, a társadalom önző, haszonleső hidegsége, az emberi szívben elburjánzó szenvedélyek, elterpeszkedő tunyaság, megalkuvás, kényelem, mégis nagyon könnyen elfojtják ezt a hangot. Pedig nincs fontosabb annál, mint amire ez a hang ösztökél:

Bizonyosság arról, hogy élni jó.
Szenvedni elkerülhetetlen,
Szeretni tisztán: megistenülés,
Meghalni szép. (Reményik Sándor)

Ezt a bizonyosságot a krisztusi evangélium adja meg nekünk, az Isten árasztja kincsként reánk.

A Béke itt kezdődik.
Bent:
Csend.
Isten hozott. (Reményik)

Apostoli hit hirdetés és a Szentírás születése

Minden embernek kell ez az evangélium. Ezért küldi Jézus tanítványait a világra: „Menjete, tegyétek tanítványommá mind a népeket. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20). „Tanúim lesztek Jeruzsálemban és egész Júdeában és Szamariában, sőt egészen a föld végső határáig” (Csel 1,8).

Van egy kis alpesi virág; úgy hívják, hogy Steinhilber, magyarul: „kőtörő” (saxifraga aizoides). Arról kapta nevét, hogy apró gyökereivel szétrepesztte a legkeményebb sziklát is. Egy osztrák népi költő írta róla ezt a versecskét:

Nem tudjuk, hogy a kőtörő virág
A sziklát mivel törí át.
Munkáját a maga módján csendben teszi,
Merthogy az Úristen a csendet szereti. (Karl H. Waggerl)

Ráillik ez a vers a Jézus halálából és feltámadásából született mozgalom terjedésére. Nem volt ott fegyvercsörgetés vagy hangos propaganda. De abban a kis pünkösdi csoportban erő rejtett, amely áttört minden akadályon. A mózesi törvény nemsokára szűk kéregnek bizonyult: az evangélium ereje szétvetette. Primitív hajókon történő kalandos utazás, poros utakon folyó végtelen vándorlás, zötyögő szekereken való lassú kocscikázás tette az akkori közlekedést nehézkesé. Es mégis: egy emberöltő alatt elterjedt az evangéliumi hit kelet felé Indiáig, nyugat felé Európa legszélső határáig. A zsidók ellenségeskedése, a hatalma delén álló római birodalom vérengző üldözése akarta elnyomni a friss palánta növekedését: mindhiába. Péter, Pál, a többi apostol, és annyian, akiknek a nevét sem ismerjük, élték hitüket, vitték örömeiket, hirdették boldogságukat: „Az üdvösség Jézusban van. Üdvözített minket, üdvözít titeket. Mert nincs már különbség zsidó és görög, férfi és nő, úr és szolga között: arra hívott az Isten végtelen jósága, hogy az ő Fiában, Jézus Krisztusban mind egygő legyünk, az egy Isten fiává, akiben az Atyának kedve telik.” Ez a csendes öröm végül is túlharsogta a halálra ítélt vértanúkra uszított oroszlánok ordítását. Széttört, szétpattant a hideg szikla, és az Isten szeretetének evangéliuma virágba borította a világot.

A keresztények ezt az örömhírt, amelynek neve „Jézus Krisztus”, végtelen kincsnek tekintették. Ezért érezték, hogy szent kötelességük megőrzése. „Timóteus, őrizd meg a rád bízott kincset a Szentlélek erejével, aki bennünk lakik” (2Tím 1,14) — inti Pál tanítványát. Amikor vasárnaponként a keresztények egybegyűltek az úrvacsorára, erre a kincsre emlékeztek; ezt suttogták tovább, amikor barátaikkal, ismerőseikkel az emberi élet értelméről beszélgettek; erre tanították gyermekeiket. Ezért nagyon is érthető, hogy nemsokára ösztönzést éreztek ennek az örömhírnek írásba foglalására.

Amikor írást ismerő társadalomban egy új mozgalom születik, a mozgalom megindítója vagy követői természetes szükségszerűséggel írásba foglalják az új mozgalom alapeszméit. Az Istentől teremtett emberi természetnek ezt a szükségét az Isten felhasználta akkor, amikor Fia által döntő és végleges mozgalmat indított meg az emberiség történetében. Így születtek meg az első keresztények tollából azok az iratok, amelyeket „újszövetségi szentírás”-nak nevezünk. Pál, Márk, Lukács és a többi újszövetségi szerző csak arra törekedett, hogy mint Jézus lelkes hívei, kifejezzék: ki volt Ő, miú mondot és cselekedett, mit tett általa velünk az Isten, mit kell tennünk, hogy belőle és általa éljünk. De a feltámadt Krisztus küldötte Szentlélek általuk valósította meg célját: hogy megszülessék egy könyvgyűjtemény, amely a világ végéig minden nemzedék számára kifejezze a krisztusi evangélium lényegét.

A vegyészek ismernek egy folyamatot, amelyet „lecsapódásnak” neveznek: egy oldat tartalma az edény falára „csapódik”. A Szentírást is nevezhetjük ilyen „lecsapódásnak”. Az ősegyház egész élete, hithirdetése, imádsága, szokásai stb. voltak az az „oldat”, ahol élő emberek szívében, szavá-

ban létezett az evangélium kincse. Ez a kincs „csapódott le” a szent „írásban”.

Már a zsidóknak volt egy könyvgyűjteményük, amelyet „szentírásnak” neveztek, és amelynek föltétlen tekintélyt tulajdonítottak. Jézus maga is a Szentlélek sugalmazására írt könyvnek tekinti ezt, és isteni tekintélyű szóként idézi (Mt 22,43; 26,54; Lk 22,37 stb.). Az ősegyház keresztényei ebben a pontban is követték Jézust: a zsidók „szentírása” számukra is szentírás. De a keresztények meg voltak győződve arról, hogy az egész zsidó szentírás, az egész zsidó „törvény végső célja Krisztus” (Róm 10,4). Jézus által kötött az Isten az emberekkel „új és örök szövetséget” (vö. Lk 22,20). Ezért a zsidó szentírás, amelynek egyik főtémája a mózesi szövetség, a keresztényeknek „ó-szövetségi” szentírás lett. Célja és egyben helyes megértésének kulcsa: Jézus Krisztus, az ő megváltó halála és életet adó feltámadása. Azokat az írásokat pedig, amelyek ezt a krisztusi valóságot fejezik ki helyesen és mérvadóan, az ősegyház „újszövetségi szentírásnak” nevezte.

A szentírásban magában nincs jegyzék arról, hogy mely könyvek tartoznak hozzá: az egyetemes Egyház érezte meg a Szentlélek által megfinomult érzékszerveivel, melyik könyvekből szól hozzá a tiszta evangélium hangja. Száz zsidógyermek hangzavarából is azonnal kihallja az édesanya fiának hangját. Ezer járókelő lépteinek dobogása között is észreveszi az édesanyját este hazaváró magányos kisgyereket az anyai cipő koppanását. A hallgatózó gyermek egész teste fül ilyenkor, és akkorát dobban a szíve, hogy majd kiugrik melléből, amikor az ismert lépés zaja koppan a járdán. Így dobbant meg „Krisztus jegyesének”, az Egyháznak szíve is, amikor a szent írásokban fölismerte „völgénye” hangját.

Egyház és Szentírás

Nem szabad sohasem elfelejtenünk, hogy a szentírás a hitből élő egyházban született, és hogy az egyház ismerte fel szentírásként. Ez az egyház egy és egyetemes. Voltak hívői között zsidók és görögök, tudósok és írástudatlanok, mély gondolkodók és egyszerű lelkek; volt ott mindenféle szokás és mindenféle felfogás; de ez az egyház egy egyház volt: az egy Atya gyermekei, az egy Jézus Krisztus megváltott testvérei, az egy Szentlélek temploma, az egy hit, egy keresztség, egy oltáriszentség által egybefűzött család. A sokrétű ószövetségi szentírást a sokrétű újszövetségi szentírásban egybefoglaló egyház valóban magáévá tette az Isten ízlését, aki szereti a sokféleség egységét. Nem egyetlen jól megfogalmazott tankönyv vagy törvénykönyv-féle a szentírás, hanem olyan, mint egy virágcsokor. Ott virít benne Márk pipacsa, ott mosolyog Lukács nefelejce, ott illatozik Máté orgonája, ott díszlenek Pál sokszínű tulipánjai, ott hajladozik János aranyesője. Sokféle virág, de egy talajból táplálkoznak, és egy nap felé nyíladoznak. Csak az tudja igazán megérteni a szentírást, aki kiolvassa belőle Isten-

nek a sokféle hangszerelésen keresztül átszövő egyetlen szavát, azt a szót, amelyet az egy egyház egyetemes hite fogadott be és őriz meg a világ végéig a Szentlélek erejéből.

Mindig voltak emberek, akik megpróbálták kitépni ebből a nagy egységből a szentírást, vagy jobban mondva annak egyik nekik tetsző részét. Úgy gondolták, hogy ők, csak ők fedezték fel a szentírás igazi értelmét, és követőket toboroztak. Egy ideig úgy látszott, hogy vállalkozásuk eredményes, de nemsokára elhervadt a kezükben az élő talajból kitépett szentírási könyv virága. Már nem az egy Isten egy szava volt ez a könyv számukra, hanem — bármennyire is esküdtek rá — a saját, igen korlátolt meglátásaik alapján kiválogatott és magyarázott szöveg. Az ilyen eljárás persze szakadáshoz vezet: az egyik ember ezt, a másik azt a gondolatot ragadja ki a szentírásból, és így a szentírás, amelyet Isten és az apostoli egyház szült, szétesik egymással veszekedő felekezetek fegyvertárává.

Minden írott könyvnél fennáll a veszély, hogy olvasói azt olvassák ki belőle, ami saját eszméiknek és előítéleteiknek megfelel. Hogy a szentírással ez meg ne történjék, az Isten két dolgot cselekedett. Először is elküldi minden nap a világ végéig az emberek szívébe Szent Lelkét, hogy suttogja bennünk azt a hitet, amelynek kifejezéseként a szentírás íródott. De mint-hogy az egyes emberek a Szentlélek vezetését is félreérthetik vagy elutasíthatják — amint a szomorú tapasztalat bizonyítja —, Isten az ember társas természetének megfelelően az egyházban bizonyos személyeket bizott meg azzal a szolgálattal, hogy a Szentlélek erejében az evangélium megőrzésén örködjének.

Jézus ezzel a feladattal apostolait bizta meg (Mk 3,13-15, Mt 28,19-20, Jn 20,21 stb.); és az apostolok, amint főképpen Pál leveleiből tudjuk (2Kor 5,20 stb.), nagyon is tudatában voltak felelősségüknek. Az apostolok halála után ez a feladat a kézfeltétel által szentelt egyházi vezetőkre szállt át, akiket „püspökök”-nak nevezünk. Az ógyháznak szent meggyőződése volt, hogy amikor a hittel kapcsolatos kétely merül fel, „az igazság megbízható kegyelmével” (Irénéusz) megáldott püspökök egyhangú tanítása szolgál mércéül. Nem mintha ezek a püspökök a Jézusban beteljesedett kinyilatkoztatáson túlmenő új kinyilatkoztatásokat kapnának; nem is mintha az lenne a feladatuk, hogy egyéni felfogásukat másokra kényszerítsék. Feladatuk az, hogy a Krisztusban beteljesedett és lényegében a szentírásban kifejezett evangéliumot hűségesen megőrizték, szétदारabolástól megvédelmezzék, félremagyarázástól megóvják, és minden kor minden nyelven kifejezzék.

Ezért — amint azt a 2. vatikáni zsinat hangoztatja — az egyház tanítóhivatalát ellátó pápa és püspökök nem feljebbvalói az egyházi hagyományban élő és a szentírásba foglalt Isten szavának, hanem szolgálói. Feladatuk: hittel hallgatni az Isten szavára és hűségesen megőrizni mindenki számára a krisztusi kincset (DV 10). Ennek a feladatnak teljesítésében erősíti meg és vezet őket a Szentlélek. „Aki titeket hallgat, engem hallgat” (Lk 10,16).

Nagyon fontos, hogy tudatában legyünk: sem a Szentírás szavai, sem az egyházi tanítóhivatal kijelentései nem váltják le egyetlen mesterünket, Krisztust és nem is helyettesítik őt. „Jézus Krisztus ugyanaz tegnap, ma és mindörökké” (Zsid 13,8). Ő nemcsak volt, hanem van; nemcsak szólt, hanem szól. Az isteni sugalmazásra írt Szentírás és a Szentlélektől vezérelve azt értelmező tanítóhivatal csak eszközök. A feltámadt Úr Krisztus arra használja fel őket, hogy ő, „aki az Atya ölében van”, ma is „kinyilatkoztassa” őt minkünk (Jn 1,18). Ez a krisztusi kinyilatkoztatás meghalad minden emberi szót, amely — bármily fenséges is — csak gyermeki gagyogás az Isten végtelen titkához mérten. De egyben olyan erőt ad ennek az emberi szónak, hogy behatol szívünk legmélyebb rejtekébe, és ott élő víz forrását fakasztja. Hányszor megesett már, főképp a missziós országokban, hogy a hithirdető nyelvileg egészen primitív magyarázata vértanúságra is kész hitet szült hallgatói szívében! Xavéri Szent Ferenc a legjobb példa erre. Azért van ez így, mert a gyenge emberi szavakat eszközként használva, az Isten örök Igéje és Bölcsessége, Krisztus gyűjti egybe ma is választott tanítványait. „Általa, vele és benne” részesülnek mindenben, ami ő volt, amit ő tett, ami vele történt. Az apostolok utódai, a püspökök és papok, küldetést kapnak Krisztustól és a Szentlélektől, hogy jelenné tegyék minden kor és minden nép számára Krisztus szavát, egyesítő erejét, bocsánatát, áldozatát, és így valószínűsítő „közvetítők”, noha ő az egyetlen Közvetítő. Jézus híveinek gyülekezete: Jézus társasága. Nem „Jézustársaság”, ahogy van Petőfi-társaság vagy Vörösmarty-társaság, egy rég elhunyt zseni emlékének tiszteletére és műveinek tanulmányozására. Jézusnak társasága van, vagyis társai, akiket ő hív egybe ma is, ránk hagyott szavai és azokat szívünkbe véső Lelke által, mert szereti őket. Hála legyen neki ezért, mindörökké.

Szenhagyomány, szentírás, egyházi tanítóhivatal

A Krisztusból született egyház élő hitvallása, hithirdetése, élete: a szenthagyomány. Ennek a hitnek és életnek írott foglalata: a szentírás. A szenthagyomány és szentírás megőrzésére és hiteles továbbadására rendelt szolgálat: az egyházi tanítóhivatal.

Ez a hármas tényező szoros egységet alkotva képezi azt az utat, amelyen át Jézus evangéliuma elér hozzánk és minden kor, minden nép fiaihoz. Ha ez a szoros egység megsérül, zavarok állnak be.

Az élő hagyomány, ha nem eszmél mindig a szentírásra, hajlamos az elburjánzásra. Születik ezerféle szokás, számos tanrendszer; elhomályosodik a lényeg. A síkságon hömpölygő hatalmas folyán könnyen ágakra szakad, el laposodik, eliszaposodik, előregszik. A forrás bugyogó vize azonban tiszta és fiatal. Ezért kell a keresztényeknek mindig visszatérniük a „forrásokhoz”; és számunkra ez a forrás a szentírásban hozzáférhető. Az egyház állandó reformra szorul, és minden ilyen reform abból születik, hogy valaki újra rá-

eszmél az evangéliumra. Így volt ez Assisi Szent Ferencnél, így volt Loyolai Ignácnál, és ilyen reformot kíván a 2. vatikáni zsinat is.

De amint beteges a szentírást elhanyagoló hagyomány, ugyanúgy egészségtelen a hagyományt semmibe vevő szentírásistizület is. Minden ember egész lényét, gondolkodását áthatja valamilyen hagyomány. Senki sem kezd nullánál életét és gondolkodását. És ha az ember nem ugrik bele abba a nagy hagyományfolyamba, amelyből kétezer éve a szentírás született, amely a szentírást „szent írás”-ként ismerte fel, és annak a Krisztusnak hitéből él, aki a szentírás egyetlen témája, akkor az ilyen ember — ha tudattalanul is — a saját egyéni, nagyon is esetleges és korlátolt „hagyománya” alapján fogja értelmezni a szentírást a maga és a hasonlóan gondolkodók számára. Nemsokára észreveszi majd, hogy nincs kedve és ereje hordani valamennyi hitigazságot, amit az egész szentírás hirdet, hanem ezt is, azt is elhagyogatja belőlük. Arra, hogy az egész keresztény hitvallást örömmel hordozza, csak az egyetemes egyháznak van elég széles válla. Ha nem együtt hordozzuk hitünket, nehezzé lesz, nyom, és nagy a kísértés levetésére. Persze el- lenkezőleg az is meg szokott történni, hogy éppen azért, mert a csak a szentírásra támaszkodó ember érzi ezt a kísértést, belekapaszkodik a szentírás minden egyes szavába, olyanokba is, amelyek nem örökérvényűek (mint pl. az ószövetség számos előírása, vagy az akkori elemi fokon álló tudományos világképpel összefüggő kifejezések stb.), és így összeütközésbe kerül az emberi szellem igazságismeretének gyarapodásával. Aki a hagyomány nagy folyamában úszik, annak nincsenek ilyen félelemképzetei, és így jobban fel tudja lelni a betűben a szellemet, anélkül, hogy a szentírás valódi mondanivalóját elsikkasztaná.

Végül az egyházi tanítóhivatal szolgálatát semmibe vevő hagyomány- és szentírásistizület is káros következményekkel jár. Egy tudós így határozta meg az embert: „Az ember nem más, mint egy mindent eltúlzó élőlény.” Nagyon találó meglátás. Az ember nehezen bírja ki azt, hogy a végtelen Isten titkának egészével álljon szemben; hogy a végtelen igazság teljes egésze felé mindig nyitott maradjon. Ezért megragadja az egésznek egy részét, amit át tud fogni, és ezt a részt az egésznek tekinti. Rákap erre a részre, mint valami paripára, és nagy vígan elvágtat rajta, olyan messzire, hogy a többi részt már nem is képes meglátni.

Ezért kellene az egyházban olyanok, akiket Krisztus és a Szentlélek nyilvánosan megbíz azzal, hogy „Krisztus szolgálói és Isten titkainak sáfárjai” (1Kor 4,1) legyenek. Amit az egyetemes egyház hívői a Szentlélektől vezetve hisznek, azt fogalmazzák meg az Egyház tanítói világos szavakkal, közös hitvallás formájában. Kell az ilyen szó, mert mi keresztények lényegileg együtt hiszünk, és együtt valljuk meg az Isten dicsőségére hitünket. Hűséges az Isten; ezért megóvja a tévedéstől az új és örök szövetség titkainak gondnokait (pápa, püspökök testülete), amikor tekintélyük teljes latba vetésével, végérvényes formában hirdetik meg hitünket. „Te szikla vagy — mondta Jé-

zus Péternek. — Erre a sziklára építem egyházamat, s az alvilág kapui nem vesznek rajta erőt" (Mt 16,18).

De ahogy a hagyomány és szentírás igényli az egyházi tanítóhivatal szolgálatát, úgy igényli az egyházi tanítóhivatal is a hagyományt és a szentírást. Nem egészséges az egyház élete akkor, ha az egyházi tanítóhivatal kijelentései szinte kiszorítják az emberek tudatából a szentírást. Ezek a kijelentések sokszor egy bizonyos korban felmerült eretnokség vagy kétely miatt váltak szükségessé, és így az akkori szükségletek szerint egyes szempontokra vetnek fényt, másokat pedig árnyékban hagynak. Ezért az ilyen kijelentésekkel való kizárólagos foglalkozás szükségképpen sajnálatos súlyponteltolódásokhoz, fontos szempontok elfeledéséhez vezet. Olyan az egyházi tanítóhivatal, mint az útjelző tábla: megőrizz attól, hogy eltévedjünk, de semmiképpen sem helyettesíti az utat. Az út pedig Krisztus, úgy, ahogy az apostolok látták és hirdették, úgy, ahogy a szentírás Őt minden idők embereinek hirdeti.

„És Japánban . . .“

Befejezésül szabadon elmondanom egy itteni élményemet. A napokban hunyt el itt Japánban egy fiatal japán katolikus pap, Morista János. Kedves tanítványom volt a tokiói szemináriumban. Rák vitte el, negyvenhat éves korában, egy félév alatt. János egy dél-japáni sziget kis falujában született. Családja azoktól a katolikusoktól származott, akik Xavéri Szent Ferenc idején tértek meg, és három századon keresztül, püspök, pap, mise, prédikáció nélkül, a legszigorúbb üldöztetés ellenére, titokban megőrizték és gyermekeiknek továbbadták a keresztény hitet. János gyerekkorától kezdve papi hivatást érzett. Nyílegyenes volt az élete, nem ismert megalkuvást. Ugyanakkor nyílt volt és kedves, mindig nevetett a szeme, mindig nevetésre állt a szája. Többször látogattam meg betegségében. Még ott is ragyogott a szeme, pedig nagyon szenvedett. „Most tanultam meg sírni a sírókkal, ahogy Jézus tette“ — mondogatta. És ujjával fájó fejére mutatva: „Itt a töviskorona egyik tövise, itt meg egy másik . . .“ Mikor legközelebb nála jártam, arra kért, mondjak misét kórházi betegszobájában. Odahozatta azt a miseruhát, amelyben primiciáját végezte; kérte, azt vegyem fel. Mise előtt aztán még magához intett — hangosan beszélni már nem tudott — és fülembe súgta: „Tessék ezt a misét hálaadó miseként felajánlani. Hálából azért, hogy Krisztus mindvégig megőrizte papjának.“ Mikor utoljára látogattam meg, már nagyon a végét járta. Biztattam, imádkozzék: „Legyen meg a te akaratod.“ Erre felélénkült: „Igen, igen, csak azt. Legyen meg a te akaratod.“ Néhány nappal rá jött a hír, hogy megállt a szíve. Temetésén rengetegen voltak. És fiatal, sápadt, dús fekete hajával koronázott arca olyan szép volt a koporsóban, olyan békés, mint egy gyermeké.

Hát ennek az én kedves, felejthetetlen növendékemnek az élete élő példa arra, miképpen jut el hozzánk és mit tesz bennünk Krisztus evangéliuma.

Ennek a fiatal papnak „az élet Krisztus” volt, „a halál pedig nyereség” (Fil 1,21). A szentírás és benne Krisztus szava volt vándorlásának lámpása, életének tápláléka. Az apostoli szenthagyományt a 16. századbeli jezsuita hithirdetők hozták őseinek; azt adták tovább nemzedékről nemzedékre titokban a keresztény japán parasztok és halászok; azt palántálták Jánosunk szívébe szülei, plébánosa. Dédszülei boldogan ismerték föl a 19. század végén az újból megjelenő hithirdetőket, mint az egyházi tanítóhivatal fejének, a pápának küldöttéit. És az ezzel a tanítóhivatallal való papi együttműködés volt e fiatal pap életének forrása és éltető eleme. Rövid volt ez az élet, mint ahogyan rövid a japán cseresznyefa virágzása, de gyönyörű virágba nyílt, és még elmúlása is szép volt, mint a cseresznyevirág libbenve hulló szirmainak esője. Megdicsőült benne Krisztus. Bárcsak megdicsőülne bennünk is.

Farkasfalvy Dénes

AZ EGYHÁZ MINT AZ ÍRÁSOK SZOLGÁJA ÉS ŐRE

A híres „Quaestiones disputatae” sorozat 1958-ban Karl Rahner rövid, mintegy 90 oldalas könyvével indult meg: „Über die Schriftinspiration”. A mű nem keltett igazában különös feltűnést. Nemcsak azért, mert első olvasásra túl bonyolultnak és elvontnak tűnt, hanem azért is, mert látszólag kevés időszerű és gyakorlati kérdéssel foglalkozott. De egy mélyebb és állandóbb teológiai megalapozást kereső utókor talán többre fogja becsülni, mint sok más írását. Nem vitás ugyanis, hogy korunk teológiai megújulása elsősorban biblikus ihletésű. A biblikus kutatás pedig csak úgy számíthat maradandó teológiai sikerre, ha a Szentírás teológiáját elméletileg megalapozzuk.

Ezt a megalapozást Rahner az ekkleziológia oldaláról keresi, amikor a Szentírás és az Egyház viszonyát vizsgálja. Művének középpontja egy féloldalas bekezdés, amelynek „A tétel” (Die These) címet adja. Magyar fordítása így szól:

„Azzal, hogy Isten abszolút, kifejezetten eleve-elrendelő, üdvtörténeti és eszkatológikus akarattal akarja és megalkotja az ősegyházat és éppen ezért annak alkotóelemeit, egyúttal akarja és megalkotja a Szentírást, oly módon, hogy ő válik sugalmazó forrásává, szerzőjévé. E mondatban az „azzal” szócska különös figyelmet érdemel. Azt mondja ugyanis, hogy a Szentírás nem csupán az ősegyház alapításának „alkalmából” vagy „következményeként” jött létre, hanem hogy Isten aktív sugalmazó szerzősége az ősegyház létének belső alkotóeleme, ebből a tényből kifolyólag kapja tulajdonságait. Isten akarja az Írást, és önmagát akarja annak szerzőjéül. E két dolgot azért és annyiban valósítja meg, amennyiben önmagát mint az Egyház szerzőjét tevő-